

Toetssteen der ware en valse genade

Th. Van der Groe

23. H.C. ZONDAG 17 - Wat nut ons de opstanding van Christus?

Wij vangen de afgebroken arbeid van onze *Bijbelse Toetssteen* ter beproeving van de ware en valse genade weer aan, waarin wij nog verder op een onderscheiden wijze in het zuivere licht van de waarheid de rechte weg des levens zouden trachten aan te wijzen, die de verstandigen naar boven leidt, opdat hij afwijke van de hel, Spr. 15:24. Voorwaar, die maar het gewicht van dusdanige onderneming, en wat er voorts behoort tot een voorspoedige uitvoering van dezelve, enigszins mag inzien, zal het niet vreemd of ongevoegelijk vinden, indien wij onder een gevoelige aandoening van onze onbekwaamheid hier deze gemoedelijke uitdrukking vooraan stellen, hoe zeer wij zelf achten, de genadige besturing en bijstand van de Geest der waarheid verder nodig te hebben! *En dat toch de eeuwig levende Zoon van God (Die aan Zijn arme dienaren zo veel bemoedigende toezeggingen van Zijn Goddelijke ondersteuning in de dienst van het Evangelie heeft gegeven), ons ook een verstandig hart wil verlenen, om de wetenschap op te zoeken!* Spr. 15:14. *En dat wij door Zijn genadige voorbeding van de hemelse Vader geheiligd mochten worden in de waarheid!* Joh. 17:17.

Wanneer wij alleen op onze eigen zwakheid en op de zwaarte en aangelegenheid van het opgenomen werk zouden blijven zien, en hoeveel licht en genade van geestelijke onderscheiding daartoe immers nodig is, dan zouden wij licht gereed zijn, om deze arbeid, zelfs in het midden, te laten steken. Waaromtrent het ons ook waarlijk aan geen verzoeken heeft ontbroken. Maar de bewustheid welke wij mogen omdragen van de wil des Heeren, en van onze verbinding aan Zijn heilige dienst en aan de zaligheid van der mensen onsterfelijke zielen, daarbij de ondervinding van Zijn goedertieren bijstand in dat gedeelte van het werk, dat door ons verricht is, zijn voor ons zoveel opwekkende aanmoedigingen, om op een verdere zegen van Christus te blijven hopen. De wind van de Heilige Geest blaast toch, waarheen Hij wil, Joh. 3:8. Indien dezelve dan ook nog belooft te blazen, en enige stralen van Zijn hemels licht genadig uit te zenden in onze dorre beenderen, wat zou Hem dan beletten, om die levend te maken? Voorzeker die adem van de Almachtige kan immer de zwakke raderen van een laag kruipend, geesteloos gemoed licht genoeg bewegen, dat zij zich ook zullen wenden om te gaan, waarheen de Geest hen wil besturen, Ezech. 1:20. *Laat dan de redenen mijns monds, of die van mijn pen, en de overdenking mijns harten welbehaaglijk zijn voor Uw aangezicht, o Heere, mijn Rotssteen en mijn Verlosser!* Ps. 19:15.

Wij achten, dat het niet ondienstig zal zijn, hier kort aan te wijzen, waar wij de draad van onze verhandeling met het *eerste deel* van dit werk hebben afgebroken, en hoe wij die met dit ander of *tweede deel* zullen aanvangen. Wij zijn nog bezig met de gronden aan te wijzen en te openen, aan welke een

ieder de oprechtheid van zijn geloof in zijn eigen gemoed zou beproeven. Want omdat de boete, het geloof en de bekering de drie voorname zuilen zijn van het ware christendom, dat gebouwd is op het fundament van de Apostelen en Profeten, waarvan Jezus Christus de uiterste Hoeksteen is, Ef. 2:20, dient het zelfonderzoek, hetwelk de mensen in acht zouden nemen over hun eeuwige staat, dan bijzonder omtrent deze drie stukken met alle ernst aangelegd te worden. De ware boete, of een hartgrondige vernedering over de zonde, bereidt de weg tot een oprecht geloof, en dat baant ook weer de weg tot een ongeveinsde bekering van 's mensen hart en wandel. En deze drie Goddelijke genaden hangen zo nauw en zo vast aaneen, dat zij elkander dragen en ondersteunen, en wat er ontbreekt aan de ene, dat zal ook ontbreken aan de andere. Indien maar alleen de boetvaardigheid niet diep genoeg is ingegaan en geworteld in de grond des harten, door de werking van de Heilige Geest, zal er ook anders niet, dan een los en geveinsd waangelooft uit groeien, hetwelk bij een noodzakelijk gevolg, ook weer slechts een lichte zomervrucht van een haast verdwijnende schijnbekering zal te voorschijn brengen. Die voor velen de strik des duivels is, waarin zij gevangen worden gehouden tot het eeuwige verderf. Daarom hebben wij van de ware boete of overtuiging van zonde, welke de grond moet leggen voor de ander genadeweldaden van de Geest, ook eerst gehandeld in het *tweede hoofdstuk* van ons werkje. Waarna wij in het *derde hoofdstuk* zijn overgegaan tot de verhandeling van het waar zalmakende geloof, als zijnde Gods geordineerde weg en middel tot onze inwendige vereniging met Christus, en daarom van onze gehele verlossing en eeuwige zaligheid door Hem. Hier vonden wij, naar de leiding van de Catechismus, vier voorname zaken tot overweging, te weten:

1. De kennis van Jezus Christus als onze Middelaar en Verlosser, door Wie onze harten bereid worden tot het geloof.
2. Het geloof zelf, waardoor wij Christus met al Zijn weldaden aannemen, en Hem ingelijfd worden.
3. Onze genadige rechtvaardigmaking, voortkomende uit het geloof.
4. De versterking van ons geloof, door middel van de sacramenten.

Nadat eerst de zalmakende kennis van Christus en van Zijn heilig Middelaarsambt door ons geopend is, zijn wij vervolgens gekomen tot een omstandige verhandeling van het geloof zelf, zoals de Heilige Geest, door middel van het Evangelie dat werkt in de harten van de ware uitverkorenen, welks wezenlijke aard of natuur eerst aangewezen hebbende, zijn wij vandaar overgegaan tot haar onderscheiden geestelijke werkzaamheid, zoals die meer bijzonder gaat, omtrent de voorname Evangelische geloofsgronden of voorwerpen. Deze zijn vervat en samengetrokken in het korte sommier van de twaalf artikelen. Welker wezenlijke inhoud wij gebracht hebben tot twee hoofddelen. Waarvan het een handelt van God Zelf, en het ander van enige Goddelijke dingen of weldaden van Zijn genade.

Belangende het eerste gedeelte van de twaalf geloofsartikelen, dat handelt van God Zelf, en hoe het oprecht Christengeloof omtrent Hem tot zaligheid werkzaam is, dat scheidt zich weer vanzelf in drie delen, naar de drie hoogwaardige Personen in het Goddelijk Wezen: Vader, Zoon en Heilige Geest. Daarom wij dan ook eerst van God de Vader gehandeld en omstandig. aangewezen hebben, hoe het waar geloof jegens Hem, als de almachtige Schepper en Onderhouder van hemel en aarde, geestelijk werkzaam is. Vanwaar wij toen verder overgegaan, zijn tot het geloof in de Zoon van God, van Wiens namen, naturen en onderscheiden staten in het sommier van het geloof gehandeld wordt. Welke voegzame orde wij in acht namen, hebben wij dan eerst in het licht gesteld, hoe het geloof werkzaam is jegens *de beide Namen* van Christus, daarna hoe het handelt met Zijn beide naturen. En zijn eindelijk overgegaan tot overweging van *de staten* van de Heiland, waar wij gehandeld hebben van de staat van Zijn vernedering in zes onderscheiden trappen, omtrent ieder van welke wij de rechte en wezenlijke werkzaamheid hebben aangewezen. En hiermee besluiten wij dan ons, eerste deel.

H.C. ZONDAG 17

Vr. 45. Wat nut ons de opstanding van Christus?

Antw. Ten eerste heeft Hij door Zijn opstanding den dood overwonnen, opdat Hij ons de gerechtigheid, die Hij door Zijn dood ons verworven had, kon deelachtig maken. Ten ander worden ook wij door Zijn kracht opgewekt tot een nieuw leven.

Ten derde is ons de opstanding van Christus een zeker pand onzer zalige opstanding.

Daarom maken wij hier dan nu weer de aanvang met het overwegen van de luisterrijke verhoging van de Zaligmaker, en hoe het geloof van de heiligen zich daaromtrent geestelijk gewoon is te oefenen. Wij hebben van Hem geleerd, *hoe een iegelijk, die zichzelf verhoogt, zal vernederd, en die zichzelf vernedert zal verhoogd worden*, Luc. 14:11. Wat een wonderlijke omkering van zaken! Op de verhoging zal een droevige vernedering, en op de vernedering zal een blijde verhoging volgen! Het een is doorgaans het geval van de trotse godlozen en geveinsden, die van de gevaarlijke steilte, welke hun onbesuisde hoogmoed beklommen heeft, zelfs in dit leven, met een Haman door een rechtvaardig oordeel van God neergestoten worden in de diepe afgrond van een rampzalige ellende en verderf. En dan heet het: *Hoe worden zij in een ogenblik tot verwoesting, nemen een einde, worden te niet van verschrikkingen!* Ps. 73:19. Maar het ander geval is gewoonlijk het lot van de oprechte godzaligen, die langs de weg van een lage vernedering, door allerlei smartelijk kruis en tegenspoed, eindelijk van de genadige hand van hun hemelse Vader gevoerd worden op het toppunt van een onverderfelijke eer en heerlijkheid. Ja sommigen van hen worden ook zelfs hier in de tijd met een Jozef door de Goddelijke voorzienigheid wel eens opgevoerd uit de diepste ellenden tot een zeer voorspoedigere en aanzienlijke staat. Aldus is onze gezegende Heere en Zaligmaker, het Hoofd van de gemeente, ook eerst allerlaagst vernederd tot de dood des kruises, ja tot de neerdaling ter helle toe, opdat Hij het rantsoen betaalde voor onze zonde, waarna God Hem tot onze volkomen en eeuwige verlossing ook weer uitermate heeft verhoogd, en Hem met een zulke oneindige macht en heerlijkheid heeft bekleed, *dat nu in Zijn naam alle knie dergenen, die in de hemel en die op de aarde, en die onder de aarde zijn, zich op het eerbiedigst moet buigen, en alle tong moet belijden, dat Jezus Christus de Heere zij tot heerlijkheid Gods des Vaders*, Fil. 2:9, 11.

De eerste Adam had zich door de verfoeilijke en gruwelijkste hoogmoed in het Paradijs op het aanraden van de duivel zodanig getracht te verheffen, dat hij ook zelf, naast de allerhoogste God, op Zijn troon wilde gaan zitten, en niet langer goedgevond, om zich als een afhankelijk schepsel van zijn Schepper te laten regeren. En juist dit heeft hem met zijn gehele nakomelingschap in de allerdiepste afgrond van rampzalige smaadheid en ellende neergestort, zodanig, dat zij allen zonder onderscheid, voor eeuwig de duivel hadden moeten dienen, en een hoop amechtige slaven moeten zijn van de vervloekte slang, die op haar buik kruipt, en het stof van de aarde lekt.

Maar zie de tweede Adam uit de hemel, de Heere Jezus Christus, is van daar neergekomen, en heeft Zichzelf op het allerlaagst vernederd voor de snode verheffing van de eerste Adam, die aards was uit de aarde, en zijn hele nakomelingschap, totdat de hemelse Vader zeide: *het is genoeg Mijn Zoon, ter voldoening van Mijn geschonden en ontheiligde Majesteit. Sta weer op uit het stof, en van de lage grond, en zet U hier naast Mij op Mijn hoge troon, waar Ik de satan en al Uw vijanden onder U stelle, opdat zij U zijn tot een voetbank van Uw voeten*. En toen is Christus aanstonds uitermate zeer verhoogd geworden, en die Goddelijke Zoon is zo heerlijk begonnen te schijnen aan het firmament des hemels, dat geen geschapen menselijk oog, ja ook niet de heilige Engelen, waarin Hij klaarheid gesteld heeft, die heldere glans zou kunnen verdragen, zonder de diepste neerbuiging, en zonder met de Psalmist uit te roepen in een verrukkende verwondering: *O, Heere, onze Heere, hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde; Gij, die Uw Majesteit gesteld hebt, boven de hemelen!* Ps. 8:12.

Deze luisterrijke verhoging van de Heere Jezus Christus uit de modderkuil van Zijn grondeloze vernedering is nu voor het oog van het geloof weer een zeer heilig en aanbiddelijk wonder van Goddelijke Majesteit en heerlijkheid. Voorwaar, wat ontdekt het, in het geestelijke licht van het

Evangelie, niet al onuitsprekelijke schatten van macht en hoogheid, van wijsheid en gerechtigheid, en van genade en zaligheid in deze eniggeboren Zoon van de eeuwige en algenoegzame Vader! Het is maar weinig, wat de geestelijkste en verlichtste kinderen Gods daarvan hier beneden aanschouwen en genieten kunnen, en toch is het oneindig meer, dan hetgeen zij zouden vinden in het gezicht en genot van duizend werelden. Een verhoogde Christus te zien zitten op de troon van de Vader, o, wat is dat voor een gezicht! En wie zal ons kunnen zeggen, indien de Geest der genade en des geloofs het ons niet zelf inwendig leert, wat het toch is, Hem met de beide armen van een gemoed, dat ontvonkt is door vurige kolen en vlammen des Heeren, liefelijk te omhelzen, als de Beminde onzer zielen, en als onze eeuwig levende Heiland en Verlosser? Voorzeker, dan moet ook het edelste en dierbaarste schepsel, dat wij nog aankleven onder de zon, wel spoedig van de troon van ons hart afklommen, opdat de gezegende Zone Gods daarop mocht zitten. Als maar die heerlijke Immanuël eens blinkende aan ons verschijnt, door Zijn Geest, uit Zijn koninklijk paleis, met de glans van het Evangelie, en als Hij dan Zelf onze rechterhand wil vatten, om ons in Zijn binnenkamer te leiden, dan kunnen wij het ijdele schepsel, dat verdwijnt zoals een schaduw, onmogelijk langer vasthouden, maar dan breken de sterkste koorden in stukken, en wij treden het verachtelijke stof van de wereld met onze voeten, en roepen uit met een heerlijke en onuitsprekelijke vreugde, welke geen wereldling immer gekend heeft: Eeuwige Zone Gods! *Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; genade is uitgestort in Uwe lippen; Uw troon, o God, is eeuwiglijk en altoos; de scepter Uws Koninkrijks is een scepter der rechtmatigheid*, Ps. 45:3, 7. En met de Bruid: *mijn Liefste is blank en rood. Hij draagt de banier boven tienduizend*, Hoogl. 5:10. Laat eerst de Geest der wijsheid onze duistere ogen openen, opdat de verlichting van het Evangelie van Christus heerlijkheid onze harten bestrale, 2 Kor. 4:4, dan zullen wij van deze dingen iets recht verstaan, welke de natuurlijke mens niet kan begrijpen, omdat ze geestelijk onderscheiden worden, te weten, met een verstand, dat door Gods Geest Zelf verlicht wordt in het helderschijnend licht van het Evangelies, waarvoor de schaduwen van de aardsgezinde denkbeelden haastig vlieden, 1 Kor. 2:14. Ach, konden wij nu met Jozua ook de schoenen uittrekken van onze voeten, en op onze aangezichten neervallen op deze heilige plaats, waar de Vorst van het heir des Heeren ons zou verschijnen, om ons enig gezicht van Zijn heerlijkheid te geven! Joz. 5:14, 15.

Gelijk de Heere Jezus langs *onderscheiden trappen* is afgeklommen naar Zijn uiterste *vernedering*, totdat Hij zo laag bij ons arme zondaren gekomen is, dat Hij onze rechterhand mocht aangrijpen, om ons uit dat grondeloze verderf, waar wij eeuwig in verzonken lagen, met kracht uit te rukken, eveneens is Hij uit de diepe afgrond van de verbrijzeling ook weer langs *verscheiden trappen* opgeklommen tot de uiterste *verhoging*, welke Hij reeds bezit, en die Hij nog verder zal bezitten in Zijn heerlijke toekomst en verschijning met de Engelen Zijner kracht. Er zijn eigenlijk vier trappen van Zijn luisterrijke verhoging, welke voor het ware geloof de volste fonteynen van troost en zaligheid zijn, en die daarom nooit aandachtig genoeg door ons kunnen nagespeurd worden, aangezien er toch niet minder dan een eeuwigheid tot derzelver overweging zal nodig zijn. Wij zullen nochtans niet verder van die heilige waarheden van het Evangelie behandelen, dan zoveel als nodig is, om de eigenlijke werkzaamheden daaromtrent duidelijk in het licht te stellen. Want wij zijn nog bezig met de schriftuurlijke kenmerken voor te dragen, waaruit een ieder de deugdelijkheid van zijn eigen geloof aandachtig zou beproeven.

1. De eerste trap van des Zaligmakers verhoging is *Zijn opstanding uit de doden*. Dezelve is een artikel des geloofs van het bijzonderste gewicht, waar het al bij staat en valt. *Want indien Christus niet opgewekt is, zo is dan*, zegt de Apostel, *onze prediking ijdel, en ijdel is ook uw geloof*, 1 Kor. 15:14. De dood heeft geheerst van Adam tot Mozes toe, en is ook verder doorgegaan tot alle mensen, die in Adam gezondigd hebben, ja, zij heeft ook de Vorst des levens, de tweede Adam, Jezus Christus, geenszins verschoond, maar heeft Hem in het stof der aarde neergeworpen. Maar indien dezelve over Hem had blijven heersen, zoals die nog blijft heersen over het gestorven vlees van de eerste Adam (wiens ziel toch reeds bij God is opgenomen in heerlijkheid), dan was daar ook zelfs geen schaduw van een enige hoop van zaligheid voor ons meer overgebleven. En er zou dan tussen het christendom en het heidendom zoveel

onderscheid niet meer gevonden worden, waarom men het een toch verkiezen zou boven het andere. Maar zie, zoals Jacob eens zeide, wanneer hij vernam, dat Jozef nog leefde, en dat hij van God gesteld was tot een heerser in een ver gelegen land: *het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog*, Gen. 45:28, zo mag een waar gelovige, die Jezus' opstanding geestelijk inziet, op het getuigenis van het Evangelie hier ook met een onuitsprekelijke vreugde uitroepen: *het is genoeg nu mijn Heere Jezus leeft, en nu het zeker is, hetgeen de Geest der waarheid getuigt, dat Hij, opgewekt zijnde uit de doden, niet meer sterft, en dat de dood over Hem niet meer heerst*, Rom. 6:9. *Dit is alles, wat ik verlangen of begeren kan. Laat vrij nu alles sterven, wat sterven moet, dat kan mij in het minst niet schaden, want het leven is mij Christus, en het sterven is mij gewin*, Phil. 1:21.

De wereld is gereed genoeg, om die heilige waarheid van Jezus opstanding te belijden, en het de discipelen na te zeggen, de Heere is waarlijk opgestaan, Luc. 24:34. Al wie de christelijke naam draagt, geeft licht zijn toestemming aan het heldere getuigenis, dat wij van die waarheid in het Evangelie ontmoeten. En toch is die gezegende opstanding een zo heerlijk en verbazend werk van Gods onnaspeurlijke macht en wijsheid, dat waarlijk veel te groot is voor zo'n gewoon geloof, als de blinde wereld los wil toebrengen, en zich daarmee tevreden houdt. Het zijn alleen Gods uitverkoren kinderen, welke Hij naar Zijn grote barmhartigheid heeft wedergeboren, tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden, 1 Petrus 1:3, die deze grote waarheid hartgrondig zullen geloven, omdat Christus ook Zelf door Zijn Geest in hun harten is opgestaan. Maar al wie zodanige genade niet waarlijk ondervindt, die gelooft van Zijn opstanding niet meer tot zaligheid, dan ook de duivelen daarvan zullen geloven.

De Apostel roept uit met de hoogste verwondering en aanbidding: *en buiten alle twijfel, de verborgenheid der Godzaligheid is groot; God is geopenbaard in het vlees*, 1 Tim. 3:16. Hij ziet daar wel bijzonder op de verborgenheid van de menswording van Christus, maar toch moet zijn opstanding uit de doden door ons ook aangezien worden in zeker opzicht, als een nieuwe openbaring van de Godheid in het vlees, veel heerlijker zelfs, dan die van Christus komt in de wereld. Niet dat wij enigszins menen zouden, dat de personele vereniging van Christus Godheid met de aangenomen mensheid wezenlijk verbroken of vernietigd zou zijn geweest in Zijn dood, of dat anders de twee naturen in de Heere Jezus toen even zo vaneen gescheiden werden, zoals de twee delen van Zijn mensheid, ziel en lichaam werden vaneen gescheiden, zodat er tussen dezelve geen ander vereniging bestaan, dan die van de natuurlijke grondbetrekking op elkaar, naar de wijze van de gestorven mensen. Die zo iets wil stellen, zou licht de ongerijmste dwalingen invoeren tot verderf van de gehele leer, als welke op die vaste grondslag onbewegelijk rust, dat de dood van onze Heere Jezus Christus (door Hem geleden in het vlees), toch waarlijk de dood is van de Immanuël of Godmens, en dienvolgens een prijs of rantsoen van een oneindige waardigheid en verdienste, algenoegzaam tot verlossing van het gehele uitverkoren mensdom. Wat immers niet anders kan zijn, dan door middel van de ongeschonden vereniging van de twee naturen in Christus, ook zelfs in Zijn dood. Want de Godheid bleef toen nochtans onveranderlijk verenigd, niet slechts met Zijn menselijke ziel in de hemel, maar ook zelfs met Zijn gestorven lichaam in het graf, dat wel de dood, maar geen verderf heeft ondergaan.

Niettemin is het ook zeker, dat, wanneer de Heere Christus Zijn ziel voor ons in de dood uitgestort, Zijn hoogwaardige Godheid Zich toen voor een tijd heeft afgescheiden van Zijn ontzield en verbroken vlees, niet met haar personele vereniging, maar *met de heilige invloed* van haar personele werking, waarmee zij te voren in het vlees gewoond had. Welke inwoning nu ophield, zolang als de dood over dat gestorven vlees heerschappij voerde. Eveneens, als iemand voor enige tijd uit zijn huis of woning uitgaat en dat leeg laat staan, zich elders ophoudende, wanneer het evenwel zijn huis blijft, waarin hij tot ons weer terugkeert, zo is met de dood van de Zaligmaker de heerlijkheid des Heeren geweken uit de tabernakel van Zijn aangenomen vlees, latende dat vlees voor enige tijd als leeg van die werkzame invloed, waarmee zij te voren in hetzelfde pleegt te wonen. Maar aanstonds met de gezegende opstanding openbaarde zich de hoogwaardige Godheid weer, opnieuw in het vlees. De heerlijkheid des Heeren daalde toen weer neer in Zijn gestorven menselijk lichaam, om daar nu in te wonen op een veel heerlijker wijze tot in de eindeloze eeuwigheid. Van stonden aan werd dat onverderfelijk vlees van

de eniggeboren Zoon Gods uit het stof des doods toen weer opgewekt, en werd van een nederige broze Tabernakel, zoals dezelve voorheen geweest was, nu ten enenmale veranderd in een vast onverbreekbaar gebouw, in een tempel der ere, ja in een heilige woning van de Allerhoogste, veel schoner en luisterrijker, dan de hemelen zelf. Dit was die hoge Goddelijke verborgenheid, waarvan de Apostel Johannes uitriep, als hem de heilige Stad, het nieuwe Jeruzalem, vertoond werd, neerdalende van God uit de hemel: *en ik zag geen tempel in dezelve; want de Heere, de almachtige God, is haar Tempel, en het Lam*, Openb. 21:22. O! Wie is machtig, om de heerlijkheid van Christus enigszins te bevatten of uit te drukken, met welke Hij in Zijn opstanding is bekleed geweest, en waarmee Hij Zich weer als van nieuws, is komen openbaren in Zijn vernederd en verbrijzeld vlees? De Engelen zelfs, die altijd voor Gods troon zijn, en wier woning is in het heilige der Heiligen, boven het gouden verzoendeksel, zijn toch zeer begerig in deze dingen in te zien, omdat zij nog maar een klein stukje van de zaken mogen verstaan van die omgeschapen heerlijkheid van Christus zalige opstanding.

Helaas! wat zouden wij arme, kruipende maden en wormen, die maar lemen hutjes bewonen, en die nog zo veel duizend mijlen van de hoogte der hemelen af zijn, met onze zwakke vleselijke ogen daar dan veel bijzonders van kunnen naspeuren? Wij vinden in de Heilige Schrift gewag gemaakt van de grote wonderwerken van de oude Profeten, hoe zij in de kracht van de almachtige God ook zelfs de doden hebben doen opstaan uit hun graven. Maar wat zijn deze toch waarlijk geheel gering en nietige dingen, als men ze zou vergelijken bij de heilrijke opstanding van de gezegende Heere der heerlijkheid. Zij zijn daarbij niet meer te achten, dan de minste druppel aan een emmer. Ook zelfs de opstanding der doden van het gehele menselijke geslacht ten jongste dage zal wel een zeer uitmuntend, heerlijk werk van God zijn, groter dan daar ooit gezien is, maar echter in vergelijking van de opstanding van Christus kan het nauwelijks in aanmerking komen, om ietwat genoemd te worden. Een deel stofjes weer bijeen en in een heilige orde te schikken tot hun natuurlijk grondformeersel, en daar een geringe menselijke ziel, welke reeds geschapen en verheerlijkt is, weer in te storten, ach, wat mag dat toch zijn bij de opwekking van een zodanig gestorven vlees, hetwelk de eigenlijke en personele Tempel is van de heerlijke inwoning van de eeuwige Godheid? Zodanig is deze zaak, dat wij arme zondige mensen niet meer geestelijk van die opstanding van onze Zaligmaker immers zullen kunnen verstaan, als wij inwendig binnen in onze harten waarlijk beschenen worden met de glansrijke zonnestralen van Zijn Goddelijke heerlijkheid. Hier is ook waarachtig, hetgeen de Psalmist zegt: *bij U is de fontein des levens, in Uw licht zien wij het licht*, Ps. 36:10. Alsof hij zei: wij zien of kennen immers niets recht van de Heere Jezus Christus, de Fontein des levens, die bij God is, anders, dan in het licht van de Goddelijke heerlijkheid zelf. *Want God is Licht, in Hem is gans geen duisternis*, Joh. 1:5. Indien de Zon der Goddelijke heerlijkheid dan niet zelf op onze duistere zielen neerschijnt, zo zullen wij van de opstanding van de Heiland geen andere, dan enkel aards- en vleesgezinde denkbeelden kunnen maken, waardoor ons verdorven gemoed geenszins vernieuwd of waarlijk geheiligd zal worden van de Geest der heiligmaking.

Och, of de blinde en geesteloze naamchristenen eens recht konden zien, dat zij van die Goddelijke opstanding, die zij menen zó te weten, te geloven en te belijden, toch in waarheid nooit zoveel wezenlijk gekend hebben, als hen geestelijk met Christus kon opwekken en levendig maken voor het toekomstige genot van een eeuwige gelukzaligheid!

Want dat is alleen het onwaardeerbaar voorrecht van de oprechte Christen-gelovigen, op wie de Geest van God, de Geest der heerlijkheid rust, waardoor zij de dodelijke duisternis van de satan in Christus reeds hebben overwonnen, en gekomen zijn tot de bezitting van de witte keursteen, *en van de nieuwe naam, welke niemand kent, dan die hem ontvangt*, Openb. 2:17. Hun geloof (als zijnde een waarachtig licht, van de Heilige Geest ontstoken binnen in hun ziel), dringt dan ook zelfs door de dichtste nevelen van de aardse denkbeelden, die het gemoed van alle kanten omringen, zodanig heen, dat het enig waarachtig gezicht mag nemen van die grote verborgenheid van Christus heerlijke opstanding, welke naast Zijn dood, de volle fontein der zaligheid is, en roept dan vrolijk uit: *gewis nu weet en geloof*

ik zeker, hoe weinig ik dat Goddelijk wonder ook mag begrijpen, dat mijn Verlosser Jezus leeft, en dat Hij ten derde dage, na Zijn bitter en schandelijk sterven, door de almachtige kracht van de eeuwige Goddelijke Drieëenheid, van de doden weer opgewekt is, en dat de dood niet meer over Hem, maar Hij over de dood eeuwig zal heersen. Hiervan houdt een oprecht geloof zich ten volle verzekerd, op grond van de heilige Evangeliewaarheid, welke Gods eigen getuigenis is, waarin het niet mogelijk is dat Hij liegen of ons arme mensen bedriegen zou. Het is de levendige en krachtdadige invloed van Christus Geest binnen in het hart, waaruit dit geloof geheel zijn oorsprong, wezen, werkzaamheid en toeneming steeds bekomt. En hoezeer het door de verzoeken soms ook al mocht aangevallen, geschud en verzwakt worden, zo zal het toch nooit geheel bezwijken, of eindelijk ophouden, omdat Christus Zelf nooit zal ophouden in hen te leven door Zijn Geest. En vandaar is het, dat een waar gelovige uit die zalige opstanding van Christus ook steeds, naar mate van de geestelijke kracht en werking van zijn geloof, al die dierbare nuttigheden trekt, die het Christendom aanbrengt. Want het enkel historisch geloof van deze gewichtige waarheid van het Evangelie zou geenszins heilzaam of zaligmakend kunnen zijn. Wat mocht het ons toch baten, indien wij zeker wisten en geloofden, dat de Heere Jezus Christus van de dood zeer heerlijk is opgestaan, en dat Hij nu die eeuwiglevende Heiland en Verlosser is, indien wij onszelf die opstanding niet oprecht gelovig konden toe-eigenen door een ware geestelijke gemeenschapsoefening met de levende Christus in onze zielen? Voorwaar, zo geloven immers de duivelen en verdoemden ook. Ze zijn van Zijn eindeloze macht en heerlijkheid wel genoeg verzekerd, maar dit kan niet anders dan hun verdoemenis verzwaren, en die tot in alle eeuwigheid verzegelen. Ook omdat zij het minste waarachtig geloof niet bezitten, om zichzelf de genade en het voordeel van Zijn opstanding tot hun verlossing toe te eigenen. Indien de rampzalige verworpingen ook maar de minste oprechte zucht van zo'n toe-eigenend geloof waarlijk konden voortbrengen uit het binnenste van hun gemoed, dan zou hun zeker ook geschieden naar hun geloof. En zo mochten zij door de verdiensten van Christus dan ook uit het onderste van de hel nog eens weer verlost, in de zalige vreugde des hemels opgevoerd worden. Maar welk geloof in de hel ook wezen mag, daar is toch in 't geheel geen toe-eigenend geloof, met vertrouwen, hoop en liefde, omdat de Heilige Geest daar nooit werd uitgezonden door het Evangelie, zoals geschiedt in de wereld. Het geloof der toe-eigening en van het ware zielsvertrouwen is alleen aan de uitverkorenen eigen, die geordineerd zijn tot het eeuwige leven, Tit. 1:1; Hand. 13:48. Deze, de Heilige Geest door middel van het Evangelie in hun harten ontvangende, geloven niet slechts de gewisse waarheid van de opstanding van de Zaligmaker, maar zij eigenen zich tevens de zaligmakende vruchten en voordelen van dezelve geheel toe, en omhelzen de Heere Jezus met een hartelijk vertrouwen, als hun eeuwig levende Koning en Verlosser, en geven zichzelf ook geheel aan Hem over. En dit maakt hen dan waarlijk één plant met Hem, niet slechts in de gelijkmaking Zijns doods, *maar ook in de gelijkmaking Zijner opstanding*, Rom. 6:5. Zonder deze gemeenschap met Christus, is er gewis voor niemand enige zaligheid te verkrijgen of te hopen. Aan de boom van Zijn gezegende opstanding groeien de allerheerlijkste vruchten van de zaligheid, welke het levendige geloof daarvan gedurig zal plukken en eten tot onuitsprekelijke verzadiging. De Catechismus brengt deze (vraag 45) tot drie hoofdzaken, welke ons hier staan in te zien.

Ten eerste, houdt het waarachtig geloof zich verzekerd, dat de Heere Jezus door Zijn opstanding de dood heeft overwonnen, opdat Hij ons de gerechtigheid, welke hij door Zijn dood ons verworven had, kon deelachtig maken.

Tevergeefs was het gehele lijden en sterven van Gods eeuwiglevende Zoon, in het vlees, voor de zonden van de wereld, geweest, indien Hij slechts zo vast gelegen had in de macht van de dood, dat Hij zichzelf van die banden en kluisters van de hel niet weer volkomen had kunnen losmaken. Als het geweld van de dood niet was vernietigd geworden door de Goddelijke macht van Christus en van de almachtige Vader, dan zou het koninkrijk van de satan ook nooit hebben kunnen verbroken worden, en dan had de Leeuw, uit de stam van Juda, die sterkgewapende nimmer kunnen overwinnen, om hem zijn vaten te ontroven. De heerschappij van de satan, welke hij van nature voert door de zonde over het gehele mensdom, rust enkel op de grondslag van de dood, die de bezoldiging der zonde is, Rom. 6:23. Maar de genadeheerschappij van de Heere Jezus Christus over al Zijn uitverkoren

gelovigen rust onveranderlijk op de vaste grondslag van het eeuwige leven, dat Hij voor hen verworven heeft. Hierom moest Hij, die de eniggeboren Zoon des Vaders is, dan nu de dood eerst Zelf ondergaan, en zich midden in deszelfs vreselijke macht en geweld zo diep neerwerpen, dat Hij door dit helmonster als ingezwolgen en geheel verslonden werd. Ja, het was nodig tot voldoening van de wrekende Goddelijke gerechtigheid wegens onze zonde, dat Hij Zijn aangenomen vlees gewillig aan de satan overgaf, om van Hem vast gekluisterd te worden met de banden en ketenen van de dood, opdat Hij, zo vastgebonden zijnde, dan beide de satan en de dood met Zijn sterke handen en eeuwige armen nu mocht aangrijpen, en die verslinden tot overwinning. Verlossende Zijn eigen vlees eerst uit de donkere kerker van de dood, en dat opwekkende tot een eeuwig Goddelijk leven, ja tot een fontein des levens voor al Zijn gestorven uitverkorenen, welke Hij vervolgens ook eens met Zich zou opwekken. O, wat aanschouwt het geestelijk oog van het ware geloof hier dan geen onuitsprekelijke macht, en een grondeloze volheid van genade en heerlijkheid in de Heere Jezus en in Zijn heilrijke opstanding uit de dood! De gelovige ziel, deze grote en heilige verborgenheid aandachtig overwegende in het helderschijnend licht van de Geest, zal hier dan drie dingen bijzonderlijk gewaar worden, waar zij nooit genoeg bij stil kan staan, om er een rechte kennis tot zaligheid van te nemen.

1. Zij wordt levendig daarin geleid, hoe rampzalig de gehele mensheid van nature door de zonde ligt neergezonken in de heersende macht van de dood, en hoe vast de satan alle Adamskinderen nu gebonden en gescheiden houdt van de levendige God, die zichzelf toch gewillig gesteld hebben ter gehoorzaamheid van de zonde tot de dood, Rom. 6:16. En dat dit eindeloos zo gebleven zou zijn, zonder hoop op zaligheid, indien de Heere Jezus Christus niet waarlijk Zelf gestorven was in het vlees, en ook weer door Gods rechterhand was opgewekt. Opdat, gelijk de dood is door één mens tot verdoemenis, zo ook de opstanding der doden zou zijn door één mens tot verlossing, 1 Kor. 15:21. Nooit zal een gelovig gemoed dit met een geestelijke aandacht van nabij kunnen inzien, zonder de rampzalige ellende van de onbekeerde zondaren hartelijk te betreuren, die nog met zoveel gerustheid en vergenoeging in die akelige dood der zonde, onder de verschrikkelijke toorn van de almachtige God, en in het uiterste gevaar van de hel, helaas, kunnen blijven leven. Wat is de heerlijke genade Gods zo een ziel dan wonderlijk dierbaar, en hoe genegen is zij dan om eeuwig uit te roepen tot lof en grootmaking van haar barmhartige Zaligmaker: *Die ons uit zo grote dood verlost heeft, en nog verlost, op Welken wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal*, 2 Kor. 1:10.
2. Hiernaast aanschouwt de gelovige de Heere Jezus ook, als die zegepralende Held en Overwinnaar van al de helse machten, die met Zijn opstanding uit de dood, *de dood te niet heeft gedaan, en het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht door het Evangelie*, 2 Tim. 1:10. Wat een zalig en troostrijk aanschouwen is dat! Hier ziet de ziel, die gelooft, nu de heerlijkheid van God, wanneer zij de duivel en de dood voor eeuwig neergeveld ziet liggen onder Christus' voeten, en van Hem, als Zijn gemuilbande slaven ziet omgeleid worden. Gewis roept het geloof uit, *hier wordt de dood van mijn machtige Zaligmaker geheel vertreden en verslonden tot overwinning*, 1 Kor. 15:54. *Ik zie Hem zegepralende verrijzen uit het stof, en al de doodsbanden geheel in stukken scheuren, omdat het niet mogelijk was, dat Hij van dood in hun macht en geweld langer gehouden zou worden*, Hand. 2:24. *Met wat Goddelijke heerlijkheid wordt mijn Immanuël hier niet bekleed! Beide leven en dood worden Hem in handen gegeven, om Hem te dienen tot een scepter, waarmee Hij zal heersen tot in alle eeuwigheid*. Gelukkige zielen, aan welke deze almogende Heere nu maar zijn hand belooft te leggen, om hen mede te rukken uit de kaken van de dood! *Want zoals de Vader de doden opwekt en levendig maakt, zo maakt ook de Zoon levend, dien Hij wil*, Joh. 5:21. Als maar het licht van Zijn heerlijkheid helder mag opgaan over degenen, die zitten in het land van de schaduwen des doods, Matth. 4:15, dan kan de dood over hen in eeuwigheid geen heerschappij meer voeren.

3. Eindelijk aanschouwt het geloof hier de Heere Jezus, als de Heere, onze Gerechtigheid, Jer. 23:6, *Die overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze rechtvaardigmaking*, Rom. 4:25. Er is tussen Christus' dood en Zijn opstanding een nauw, onverbreekbaar verband. Zijn dood is het eigenlijke losgeld, of het betaalde rantsoen voor de zonden van de gelovigen, en daarom moest deze dan ook vooraf gaan. Maar opdat hen dit gewichtig rantsoen nu dadelijk tot hun rechtvaardiging en eeuwige verlossing mocht toegerekend worden, was het noodzakelijk, dat Christus, als het Hoofd van het lichaam, namelijk van de gemeente, eerst opgewekt werd, en *dat Hij het Begin was, de Eerstgeborene uit de doden, opdat Hij in allen de eerste zou zijn*, Kol. 1:18. De rechtvaardiging van het Hoofd heeft moeten voorgaan voor die van de leden. De gerechtigheid van het gehele lichaam van de gemeente is moeten neergelegd en besloten worden in het verheerlijkte Hoofd, Jezus Christus, opdat ze vandaar mocht uitvloeien tot al de leden in het bijzonder; zo spoedig als zij door de Geest des geloofs dat volzalige Hoofd zouden ingelijfd worden. Dit is de grote verborgenheid van Christus' heilrijke opstanding, die door ons niet anders, dan door het geloof zelf geestelijk kan gekend worden. *Wij wandelen hier alleen door geloof, en niet door aanschouwen*, 2 Kor. 5:7. Het geloof, zover het levendig en oprecht is, is een zodanig zuiver hemels licht, waarbij wij, ziende in de spiegel van het Evangelie, enigszins bemerken, wat een grondeloze volheid van gerechtigheid, van geest en leven, en van genade en zaligheid er waarlijk is gelegd van de eeuwige Vader, in onze Middelaar Jezus, uit kracht van Zijn verdiensten, wanneer Hij Hem uit de doden heeft opgewekt. En hoe dit geschied is tot zaligheid van alle uitverkoren gelovigen, opdat Christus altijd voor hen zou leven, en aan hen allen Zijn Heilige Geest zou schenken, om hen Zichzelf in te lijven, en om hen Zijn verworven gerechtigheid met al Zijn andere heilgoederen, voor eeuwig deelachtig te maken.

En zo is Christus' opstanding dan de ware grondslag, niet slechts van de genadige rechtvaardigmaking en van vrede, troost en heiligheid, maar ook van de gehele zaligheid van de gelovigen in tijd en eeuwigheid. Wat de Apostel ons wil te kennen geven, *waar hij de ware wedergeborenen toeigent de vraag van een goede consciëntie tot God door de opstanding van Jezus Christus, welke is aan de rechterhand Gods, opgevaren ten hemel, de Engelen en machten Hem onderdanig gemaakt zijnde*, 1 Petrus 3:21, 22.

Wat ziet het heilige oog van het ware geloof hier al onuitsprekelijk dierbare wonderen van zaligheid in de Heere Jezus, en in Zijn heilrijke opstanding uit de dood! Hoe vast blijft een geestelijk gemoed daar niet op staren! Voorwaar, al wie dit Goddelijke Voorwerp van een opgewekte Christus, Die door lijden is volmaakt geworden, enigszins voor zijn aangezicht heeft, en dat zelf mag aanschouwen in het zuivere licht van het Evangelie, die wordt dan met zodanige glansrijke stralen van Goddelijke heerlijkheid omschenen, dat hij als blind gemaakt wordt voor het aanschouwen van de dode en nietswaardige schepselen. Hoe wij hoger in de Geest met Christus mogen klimmen op deze berg, hoe meer de wereld zal raken onder onze voeten, en haar vergankelijke dingen verdwijnen zullen uit onze ogen.

Het is te beklagen, dat het arme Christenvolk doorgaans nog veel te blind en te vleselijk is voor zulke heilige en hemelse gezichten van Christus Goddelijke heerlijkheid! De satan weet hun zinnen nog al te zeer te betoveren met de glans van het blinkende stof der aarde. Wie kan zulke ellendigen beschouwen, zonder aan de voeten van Christus neer te zinken in diepe schaamte en droefheid?

Ten tweede, trekt het geloof van de Heilige Geest van de opstanding van de Heiland ook dit zalige voordeel, dat de gelovigen door Zijn kracht ook opgewekt worden tot een nieuw leven.

De eerste mens Adam, door wie beide de zonde en de dood in de wereld zijn ingebracht, is wel in de schepping tot een levende ziel geworden, wanneer God hem uit het stof der aarde geformeerd hebben-de, een redelijke en onsterfelijke geest in zijn neusgaten kwam inblazen. Maar de laatste Adam Christus, is in de herschepping niet alleen Zelf uit de dood levend gemaakt door de sterke rechterhand des Heeren, maar Hij is ook geworden tot een *levendmakende Geest* voor al Zijn uitverkoren gelovigen, aan welker dode zielen Hij Zichzelf in de tijd geestelijk komt openbaren, 1 Kor. 15:45. Hij is die Boom

des levens, geplant in het midden van het hemelse Paradijs aan de zijde der rivier, Openb. 22:2. Waaraan niet alleen de heerlijke vrucht der gerechtigheid en van het eeuwige leven vast, maar die ook de Hem ingeënte takken van de wilde olijfbloom afgehouden (die in het aardse paradijs gestorven is), weer levend maakt door de Geest des geloofs, en hen ook levende vruchten in Hem doet voortbrengen, zonder ooit te sterven, Joh. 11:26. Dit is de geestelijke kracht van Christus' opstanding, welke de heilige Paulus alleen begeerde te kennen, *met de gemeenschap van Zijn lijden, en de gelijkvormigheid van Zijn dood of hij enigszins mocht komen tot de wederopstanding der doden*, Filip. 3:10, 11. Dezelfde kracht ondervinden ook alle gelovigen, een ieder naar de mate van zijn genade, zo velen, als er de Heere Jezus waarlijk ingelijfd en één plant met Hem gemaakt worden in de nieuwigheid des Geestes. Want zo ras komen zij als doden door een Goddelijke trekking van de Vader tot Christus, en horen de stem des Zoons Gods in hun harten, of zie, zij leven ook aanstonds, Joh. 5:25. *Hij geeft hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Zijn hand rukken*, Joh. 10:27. Wat een dierbaar en zalig leven is het, hetwelk de arme gelovigen bij Christus vinden, als Hij Zelf door Zijn Geest in hen komt wonen, en tot hun zielen zegt: *Gij zult Mij zien, want Ik leef, en gij zult leven*, Joh. 14:19. Nooit was er op de wereld een bruidegom, die aan zijn dierbare bruid het leven, dat zij eenmaal verloren had, terug kon geven, al mocht hij haar een geheel koninkrijk kunnen toebrengen. Maar hier is een bruidegom, die veel schoner is dan de mensenkinderen: Immanuël is Zijn naam, Die neemt Zich een dode bruid aan, een gruwelijke slavin van de duivel, vertreden liggende in haar bloed, en wanneer Hij haar rechterhand aangrijpt, maakt Hij haar voor eeuwig levend, verlost haar door Zijn Goddelijke kracht uit de heerschappij van de satan, brengt haar in Gods zalige gemeenschap, en verzoent haar met Hem, en roept haar toe: *Ik ben de opstanding en het leven, die in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven*, Joh. 11:25. Ja, Hij schenkt haar ook een hartelijk geloof, om Hem te omhelzen, als haar levend Hoofd, met Wie haar leven verborgen is in God, Kol. 3:3. Immers dit doen zonder onderscheid alle ware gelovigen. Zij komen tot de Heere Jezus, als tot de Fontein des levens, het Brood des levens en de Boom des levens, ja, als de Vorst des levens.

"Ik ben, zegt de gelovige ziel, met Christus gekruist, en ik leef; Maar niet meer ik, maar Christus leeft in mij, Gal. 2:20. Mijn Zaligmaker bezit de volheid van alle gerechtigheid en Goddelijk leven. Hij is het leven Zelf; want Hij en de Vader zijn Eén, Joh. 10:30, en Hij is de eeuwiglevende Middelaar tussen God en mensen. Nu ik slechts de hand van het geloof op Hem mag leggen, en voor eeuwig gemeenschap aan Hem mag hebben door de Heilige Geest, nu heb ik ook zeker het eeuwige leven, Zijn opstanding is ook mijn opstanding, Zijn leven is mijn leven, Zijn God en Vader is ook mijn God en Vader, Joh. 2:17. Zijn gerechtigheid, Zijn volheid, Zijn heerlijkheid, Zijn Geest en alles wat Hij bezit, is ook zeker mijn goed, omdat Hij de mijne is, en ik ook de Zijne ben. Er is tussen Christus en mijn ziel immers de allernauwste vereniging, die in eeuwigheid niet zal verbroken worden. Hoewel ik in mijzelf maar een arm, rampzalig, dood en doemwaardig zondaar ben, zo ben ik toch met Hem begraven door de doop in de dood, opdat gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is, tot de heerlijkheid des Vaders, zo ook in nieuwigheid des levens wandelen zou, Rom. 6:4. Ik heb, zegt de gelovige, alle dingen mogen verzaken en schade rekenen, en ik acht die maar drek te zijn, opdat ik alleen mijn dierbare Zaligmaker zou gewinnen. En nu ik Hem geniet, nu heb ik alles. Hij leeft in mij, en ik in Hem, en ik ben verzekerd, dat noch leven, noch dood mij van Hem zal scheiden. Laat nu sterven dat sterven moet, het is mij genoeg, dat mijn Verlosser leeft, dat mijn Jezus leeft in alle eeuwigheid. Al moest ik ook geheel alleen in de wereld staan, mij zou niets ontbreken, naardien de algenoegzame God Zelf in de mensheid voor mij gestorven en opgewekt is, 2 Kor. 5:15."

Voorwaar, zij bedriegen zich, die menen, dat het met de eigen aard en de natuurlijke werking van het oprechte geloof, ook nog anders zou gelegen zijn, dan wij hier voorstellen. Want wij handelen nu niet van de bijzondere toevallen, aanvechtingen, ongesteldheden, zwakheden en ander wisselvalligheden, aan welke het geloof op sommige tijden ook maar al te veel onderhevig is, zelfs in de beste van Gods kinderen, daar zal, zo wij hopen, naderhand gelegenheid voor komen, om met opzet iets van deze

dingen te spreken, als wij in overweging zullen nemen, hoe de Heilige Geest het geloof versterkt door het gebruik der sacramenten (Vraag 65).

Want het is immers een vaste regel in het onderzoek en in de behandeling van alle zaken, dat men altijd eerst het eigen wezen van de dingen zorgvuldig moet bepalen, eer men overgaat tot de bijzondere toevallen en omstandigheden, welke dat wezen aanhangen, en die bij hetzelfde kunnen zijn en niet zijn, blijvende het wezen toch onveranderlijk hetzelfde. Al wie deze regel niet nauwkeurig in acht neemt, die is ook niet bekwaam ter verkrijging van enige wetenschap, of om zuivere en wel onderscheiden denkbeelden van zaken in zijn verstand te vormen. En hier vandaan ontstaan ook al die verkeerde en verwarde begrippen, die zo vaak gemaakt worden, niet slechts van de eigenlijke natuur en werkzaamheid van het ware geloof, maar daarnaast ook door een noodzakelijk gevolg van de gehele waarheid van het Evangelie, overmits men het eenvoudige grondwezen van de enkele en bijzondere toevallen in het geloof niet naar behoren weet te onderscheiden, maar die beide zeer verkeerd ondereen vermengt, en even uit zodanige vermenging van allerhande geloofsbeschrijvingen gaat formeren, welke het vaste en onveranderlijke wezen of de natuurlijke werking van het oprechte geloof naar de zin van de Heilige Schrift toch geenszins komen uit te drukken.

Maar wij willen graag, dat onze rechte mening in de gedurige voordracht van de wezenlijke en geestelijke geloofswerkzaamheid tot een toetssteen van beproeving goed opgevat en begrepen mocht worden, zoals wij zulks elders (ziet eerste deel blz. 234) ook uitdrukkelijk vermaand hebben. Het is hier toch al eveneens gelegen (om de zaak met een gelijkenis op te helderen), alsof men zou handelen van de natuurlijke staat en conditie van de mensen, hoe hij leeft en zich beweegt, eet en drinkt, slaapt en wandelt, en zijn werk verricht. Dan zou men hem immers aanmerken in zijn gewone staat van gezondheid, en niet, zoals hij soms ligt op een ziekbed, of aan een kwijnende ziekte gaat. Zo handelen wij doorgaans ook van de geestelijke staat en werkzaamheid van de ware gelovigen, zoals zij leven in Christus, en zo als zij doen en handelen in een rechte en gezonde staat van het geloof. Daarin willen wij de Heilige Schrift navolgen, die van de gelovigen en van het geloof ook in deze voege zal spreken, ten einde een ieder een bekware Toetssteen mocht voor ogen hebben, waaraan hij de ware toestand en gelegenheid van zijn geloof nauwkeurig zou beproeven, en zo de bijblijvende zwakheden, ongestalten en ander gebreken in het ontdekkende licht van de Geest onderscheiden mocht kunnen bemerken. Een Toetssteen moet ons toch het rechte allooi van het goede goud aanwijzen, waarop men dan zorgvuldig zijn oog zal slaan, om van de eigenlijke hoedanigheid van het goud, dat men begeert te beproeven, te kunnen oordelen, hoe dicht het daarbij komt, of hoe ver het daarvan afwijkt. Zo zoeken wij met deze Bijbelse Toetssteen dan ook gedurig het rechte allooi van het zuivere goud des geloofs van onze lezers aan te wijzen, om een ieder met des Heeren zegen in de beproeving en besturing van zijn eigen geloof behulpzaam te zijn. Waar men dan ook gedurig wel op te letten heeft, om geen verkeerd oordeel over onze zaken te vellen.

Ten derde, trekt het waarachtig geloof ook nog deze dierbare nuttigheid uit de opstanding van de Heere Jezus, dat dezelve een zeker pand is van onze zalige opstanding.

Er zal van het artikel van de opstanding der doden op zijn plaats nader moeten gehandeld worden. Daarom komt hier slechts in aanmerking, hoe de oprecht gelovigen door die heilige opstanding van Christus een geheel troostvolle verzekering bekomen van hun eigen gelukzalige opstanding ten jongste dage. Daar kunnen zij, indien zij Hem maar recht gelovig blijven aanhangen, niet aan twifelen. Want zo zeker, als de Heere Jezus, eenmaal gedood zijnde in het vlees, weer levend gemaakt is door de Geest, 1 Petrus 3:18, zo zeker zullen der gelovige gestorven lichamen ook weer in zalige heerlijkheid ten jongste dage, door de kracht Gods, opgewekt worden, volgens de duidelijke leer des Apostels: *en indien de Geest desgenen, die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij, die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, Die in u woont*, Rom. 8:11. En waarlijk het Evangelie bezorgt hier het geloof zulke vaste Goddelijke gronden, om zich op te vestigen.

Welke recht aangegrepen en vastgehouden zijnde, alle twijfeling noodzakelijk als rook verdrijven zullen. Wij zullen hier de drie voornaamste slechts kort voorstellen.

1. Het Evangelie verzekert ons, dat de Heere Jezus Christus uit de doden is opgewekt, als de Eersteling dergenen die ontslapen zijn, 1 Kor. 15:20. En dat door Zijn opstanding de gehele massa van Zijn gelovig volk ook geheiligd is tot een zalige opstanding, ter bestemder tijd, in Zijn navolging. Want indien de eerstelingen heilig zijn, zo is het deeg heilig, dat is de gehele massa, waarvan zij genomen en afgezonderd zijn, Rom. 11:16. Dus moeten alle gelovige kinderen van God, wanneer zij ontslapen zullen zijn, op dezelfde wijze eens weer van de doden opgewekt worden, zoals als Christus, de eersteling in Zijn opstanding uit de doden is opgewekt, *zijnde Hij het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente. Hij, die het begin is, de Eerstgeborene uit de doden, opdat Hij in alles de eerste zou zijn*, Ef. 1:18.
2. Ook verzekert ons het Evangelie, dat Christus, als de waarachtige Borg en Middelaar van Zijn gelovigen is opgewekt, ten einde het eeuwige leven, dat Hij door Zijn dood voor hen verworven heeft daar te stellen, en hun hetzelfde door Zijn Geest alleszins deelachtig te maken, niet alleen in de eerste opstanding der bekering, Openb. 20:5, maar ook in de opstanding ten laatsten dage, Joh. 11:24. Waarop de Apostel ziende, zegt, *dat Christus voor ons gestorven en opgewekt is*, 2 Kor. 5:15. Dat is, tot voordeel en tot zaligheid van al Zijn ware gelovigen, opdat Hij hen ook volkomen van alle geweld des doods eens zou verlossen, en hen eeuwig, beide naar lichaam en ziel, in heerlijkheid met Hem zou doen leven.
3. En eindelijk verzekert ons het Evangelie ook, dat Christus opgewekt is, als het levend Hoofd van Zijn gelovigen, hetwelk dan al de gestorven leden te Zijner tijd ook eens zal bevoelen met Zijn Geest, en hun vernederd lichaam zal veranderen, *opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam*, Filip. 3:21. Want het is immers niet mogelijk, dat Hij een levend Hoofd van dode leden zou zijn, welke Hij niet mede zou opwekken, om deel te hebben aan het heerlijk en onverderfelijk leven, dat Hij bezit, en voor hen verworven heeft. Daarnaast moet Hij als het Hoofd ook een eeuwige heerschappij voeren over Zijn eigen leden, en dezelve zodanig besturen en regeren, dat zij bekwame werktuigen mochten zijn van Zijn en van des Vaders heerlijkheid. *Want daartoe is Christus ook gestorven en opgestaan, en weder levend geworden, opdat Hij beide, over doden en levenden heersen zou*, Rom. 14:9. Daarom moeten de gestorven lichamen van de gelovigen dan ook weer door de Geest van Christus zeer heerlijk verrijzen en opgewekt worden uit het stof der aarde ten jongste dage, ten einde eeuwig in volmaakte heiligheid en gelukzaligheid van hun Goddelijk Hoofd geregeerd te worden, en zij ook al hun leden eindeloos voor Hem stellen zouden tot wapenen der gerechtigheid.

Maar hoe zou het toch nu mogelijk zijn, dat een waar gelovige al zulke vaste Goddelijke gronden als deze oprecht zou kunnen aangrijpen, en zich daarop neerzetten, zonder zich te verzekeren van zijn eigen opstanding met Christus en door deszelfs almogende kracht ten jongsten dage? Waarlijk, het ware de hoogste ongerijmdheid zoiets te denken. Nee, het geloof, zich vast grondende op het waarachtig getuigenis van het Evangelie, weerstaat dan niet alleen, maar overwint hier ook door de Goddelijke genade alle twijfeling, en breekt daar eindelijk met kracht door heen, zoals de zon heenbreekt door alle donkere wolken en nevelen. En het roept dan vrolijk uit: *nu ik zeker weten en geloven mag, dat mijn Heere Jezus opgestaan is uit de dood, nu wil of mag ik ook geenszins twijfelen aan mijn en aller gelovigen zalige opstanding ten laatste dage, als de wormen mijn huid doorknaagd zullen hebben. Het kan immers niet wezen, dat mijn Jezus zou leven, en dat ik, die Zijn arm, gelovig uitverkoren schaapje ben, hetwelk Hij met Zijn dierbaar bloed van de dood reeds heeft vrijgekocht en levend gemaakt door Zijn Geest, nochtans eeuwig zou moeten sterven, en aan de akelige banden van de dood vast gekluisterd blijven liggen. Ach, nee; al waren er geen duizenden beloften in het Evangelie, die mij en alle ware gelovigen van het eeuwige leven naar lichaam en*

ziel in de Heere Jezus Christus vast verzekeren, zo is toch alleen Zijn opstanding een onbedrieglijk onderpand en waarborg van onze zalige opstanding. Hier wil ik mij door Zijn genade zo geheel op verlaten, dat, zo ras mijn uurtje gekomen zal zijn, ik zelf al zingende en juichende in mijn getrouwe Zaligmaker wilde gaan sterven, en mijn vermoeid hoofd alsdan gerust neerleggen op Zijn onveranderlijke liefde en bezworen trouw, dat Hij zeker aan mijn ontslapen vlees te Zijner tijd zal doen, zoals Hij mij en al Zijn ware gelovigen heeft beloofd. Hieraan wil ik in het minst niet twijfelen, en ik wil ook dood noch duivel, hel noch graf, noch eeuwigheid vrezen, maar mij alleen gelovig vasthouden aan mijn dierbare Heiland en Verlosser, mijn Opstanding en mijn Leven, Die al deze machtige vijanden voor mij reeds heeft overwonnen.

Hoe zalig is het niet te sterven, wanneer de Heere Jezus Zijn arme gelovigen met Mozes leidt op de berg, waar zij dan het heerlijke land der belofte, hetwelk van melk en honig vloeit, van verre zien liggen, en nu op de oever van de eeuwigheid ook kunnen zeggen: *Ik ben niet meer in de wereld. Ik kom tot U, heilige Vader*, Joh. 17:11. Wie zou hier ook niet uitroepen: *mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot*? Job 19:27. Wisten het de arme wereldlingen eens, die dit ellendige aardse leven nog zo liefhebben, zij lieten dan zeker wel alles varen, om anders niet te doen, dan zich slechts van stonde aan tot zo'n gelukzalig sterven, door Gods genade, ernstig te bereiden.

Echter, wat hebben wij van die heerlijke opstanding van Christus hier toch nu gezegd, waar de bedrogen **geveinsden of waangelovigen**, ook geen kennis van nemen en zich op beroemen zouden? Voorwaar, zij zullen immers dit alles ook lezen en toestemmen, en zeggen dat zij die heilige waarheden ook geloven, en dat hun zielen daar wonderlijke blijdschap en vertroosting uit hebben mogen scheppen op sommige tijden. Ja, dat die hen ook wel eens als een voorsmaak hebben doen genieten van hun toekomstige gelukzaligheid. Wie zal toch in staat zijn om nauw te bepalen, hoe ver de ongelukkige tijdgelovigen het soms wel eens kunnen brengen in het smaken van de hemelse gaven? Hebr. 6:4. Als maar de zon van het ijdele waangeloof zodanig helder en glansrijk schijnt, dat niet slechts het verstand, maar ook al de zinnen en genegenheden daar liefelijk door beroerd en levendig door ontvonkt en in beweging gebracht worden, dan hebben de geveinsden hun verkwikkende zomerse dagen, waarin zij bloeien als een boom, ja als Jona's wonderboom, welke opschoot in één nacht. Hoewel er tussen de geveinsden een groot onderscheid is.

Sommigen, die geleid worden door een Wettische Geest, die men daarom *wettische geveinsden* mag noemen, hebben die kunst zo niet geleerd van zich des Heilands opstanding en deszelfs dierbare vruchten toe te eigenen, omdat zij te vast hangen aan het begrip van letter en wet, en aan de uitwendige betrachting daarvan. Zij letten meer op het: *doe dat en gij zult leven*, dan op het: *geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden*.

Maar de *Evangelische geveinsden*, die met wet en letter zo veel niet ophebben, maar die zichzelf liever plegen te blakeren in de warme zonnestralen van het Evangelie, en van de liefde en genade van Christus, weten zich met Zijn opstanding wonderlijk te vermaken, het zalige heil daarvan met blijdschap te beschouwen, en dat op hun wijze dan ook te omhelzen, te roemen, te beminnen. Ja, men vindt er ook genoeg onder hen, wier licht en genietingen, gestalten en gaven, zodanig zijn, dat zij daarmee het ware volk van God, de treurige Sionskinderen, soms ver voorbij streven, en zoals arenden hoog in de lucht vliegen, terwijl deze laag gezeten zijn als de eenzame mussen op het dak. Men heeft hier slechts acht te geven op een zeker volk, bij ons bekend onder de naam van *bedorven Mystieken*, van welke nu in onze tijd, gehele benden door de wereld lopen, die meest van de satan geworven worden uit het geslacht van de huichelaren. Hetwelk toch het bekwaamste uitschot en het vruchtbaarste teelsel is voor de verrotte Mystiekerij.

De gehele grondleer van deze basterdchristenen ligt toch enkel opgewonden in hun schone, maar vervloekte geheim van *een levende Christus in het hart*. Dit is de spil waar de gehele Mystieke Religie op draait. Het is zeker, en die maar enige gelegenheid gehad hebben, om dit geslacht van mensen wat nader te leren kennen, zullen licht toestaan, dat er onder hen gevonden worden, die genoeg begaafd

zijn met een doorslepen talent, om van de heilige verborgenheid van Christus en van Zijn opstanding, leven, verdiensten, genade, liefde en heerlijkheid, enz. op een wijze te spreken, waardoor zij, indien het anders mogelijk ware, ook de uitverkorenen verleiden zouden. Christus en Zijn dood en leven, met de volheid van genade en zaligheid, die er in Hem is, liggen hun als in de mond bestorven, zoals de wereld in de mond van de ander mensen. Zij hebben hun geest aan dat betoverde denkbeeld van Christus in de ziel, ongevoelig zodanig gewend, dat dit eindelijk als hun element en leven zelfs geworden is. Het vloeit en stroomt bij hen als het bloed door de aderen. Hun zinnen worden van dat schijngeestelijke licht als beziel, en alles wat zij nu zien dat beschouwen zij in dat licht, en fatsoeneren de gehele waarheid dan alleen naar hetzelfde. Het is hun als de zalving, die hun alle dingen doet weten en naar dat hun vaten voller worden van die olie, worden zij steeds levendiger en geestelijker en dan beginnen zij als luchtige wolken naar boven te drijven, totdat zij eindelijk komen in de kring van hemelse gezichten en verrukkingen. En hier worden het dan wonderlijke mensen, die haast niet anders meer denken, spreken en doen dan hetgeen geestelijk is. Nu menen die misleide en betoverde zielen, dat zij gekomen zijn tot de rechte opstanding, en in de Geest en het leven van Christus. En hier achten zij dan het middelpunt van de ware vrede van de ziel en van de gelukzaligheid gevonden te hebben, waar zij het valse denkbeeld, of het vleselijke wezen, afleggen, en waar het voorhangsel van hun ogen wordt weggeschoven, dat alles bedekt en alles bederft. Schrikkelijk en deerniswaardig bedrog van de satan! hetwelk hun wijs maakt, dat zij nu zelfs een vergoddelijke hoedanigheid en een zuiver hemelsgezind wezen aannemen, waarin zij niets gemeens meer hebben met het lage stoffelijke, dierlijke, zinnelijke, hartstochtelijke, wisselvallige, enz. En zie, dit noemen zij dan hun God, hun Christus, hun Bijbel, religie, waarheid, Evangelie, en hun alles in allen. En als zij daar gekomen zijn, dan zijn alle vormen en gedaanten van Godsdienst hun gelijk geworden, want zij hebben dan met die dingen niets meer te doen, zomin als met zonde, duivel, dood, hel of vloek. Dat alles verdwijnt nu bij hen als een hoop duistere nevelen, zodra maar de zon van dat verleidende licht helder in hun binnenste is gaan schijnen, en hun zinnen terdege ontvonkt zijn geworden met dat vreemde vuur van de helse begoocheling. Hoewel toch sommigen listig genoeg zijn, om dit voor een tijd nog zo te ontveinen, uit bijzondere inzichten van voordeel als anders, en om die arme Formalisten, die nog ellendig smoren in de modder van de letter zonder geest, enigszins tegemoet te komen. Voorwaar, als de geheime kabinetten van die gruwelijke verborgenheid der ongerechtigheid in het helderschijnend licht van de Geest der waarheid, eens enigszins van nabij voor onze ogen geopend werden, dat wij de diepe grond van dit heilloze bedrog van de satan aandachtig konden naspeuren, dan mochten wij hier licht een groot boek schrijven, dat maar door zeer weinigen recht verstaan zou worden, omdat hen de gedachten van de satan nog zo weinig bekend zijn. Maar hetgeen wij hier genoemd hebben, achten wij, dat genoeg zal zijn, om ons enig denkbeeld te geven, hoe ook de geveinsde waangelovigen met die Goddelijke verborgenheid van de opstanding van de Zaligmaker uit de dood veelszins weten te handelen op een wijze, welke aan het oprechte Christengeloof ten enenmale gelijkvormig schijnt.

En toch is hier al weer een allerwezenlijkst onderscheid tussen beide, ja, het westen kan niet verder afwijken van het oosten, dan het waangeloof in de grond verschilt van het oprechte geloof van de wedergeborenen. Maar niemand, dan die een waarachtig wedergeborene is, zal dat onderscheid ooit recht kunnen vatten, *want de geestelijke mens onderscheidt alle dingen*, 1 Kor. 2:15. Het zou omstandig, en in veel bijzonderheden kunnen aangewezen worden, maar het wezenlijke daarvan is hierin gelegen, dat de geveinsden met al hun geloof omtrent de Heere Jezus Christus en Zijn zalige opstanding uit de dood, nochtans onveranderlijk vast blijven liggen in de geestelijke dood van het zondig eigenzelve, waar zij nimmer uit opgewekt worden, tenzij door een almachtig wonderwerk van de vrije genade Gods, die zich over hen beliefde te ontfermen. *Dit is*, zegt de Zaligmaker, *het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, dien Gij gezonden hebt*, Joh. 17:3. Maar de geveinsden en waangelovigen hebben het waarachtige licht van de Heilige Geest niet, waarbij men de Vader en de Zoon tot zaligheid leert kennen. Zij ontvangen daar zelfs, in hun staat volhardende, het minste straaltje

niet van. Ach nee! *Deze zijn waterloze fonteinen, wolken door een draaiwind gedreven, denwelke de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt, 2 Petrus 2:17.*

De ellendigste en zwakste kinderen van God, aan welke men naar buiten nauwelijks enige gedaante of heerlijkheid van het Beeld van Christus zal kunnen bespeuren, bijzonder in een tijd van dodigheid en van geestelijke verlating, bezitten dan nochtans in de verborgen grond van hun harten, veel meer waarachtige kennis van de Vader en van de Zoon, dan zelfs de schranderste en verlichtste huichelaar, die ooit in de wereld gevonden is. Al vloog hij ook als een Cherub met zijn luchtige denkbeelden tot boven het zwerk des hemels. Er is waarlijk in de tranen van Gods ellendige kinderen altijd nog veel meer Goddelijk licht, dan in de verhevenste lofzangen van de geveinsden. De hele grondslag van hun schone Christendom is toch maar een vals flikkerlicht, ontstoken door de gaven van de Geest, en een rampzalige verblinding van de satan, waardoor hun zinnen betoverd worden, *dat zij altijd rijk en verrijkt zijn, en geens dings gebrek hebben*, Openb. 3:17. Zij zien hun waarachtig gemis van Christus niet, maar hoe hoger zij vliegen op de vleugelen van hun gewaande licht, hoe zij dichter komen aan de hel en aan de eeuwige duisternis. Zij liggen in het eigenzelve dodelijk vermoord, en toch menen zij zalig te leven in Christus. Wilt gij er slechts de proef van nemen? Bewijs hen alleen die eer en hoogachting niet, welke zij van u verwachten, en die zij menen dat hun zeker toekomt, maar beziet, of gij hen die vlerken, waar zij zo hoog mee vliegen, eens een weinig mocht afkorten. Dan zullen zij u weldra te kennen geven, hoeveel zij waarlijk in hun binnenste omdragen van het heilige beeld van een zachtmoedige en nederige Zalmaker, waar zij zo veel gesprek van weten te voeren. Er is niet meer nodig, dan slechts zo veel kennis aan dit ellendig volk te krijgen, dat wij achter het diepe geheim raken van hun boezemzonde, die hun naast aan het hart gelegen is, om daar dan met een zuivere behandeling, naar christenwijze ernstig op aan te leggen. Gewis dan zal men haast en wel genoeg bespeuren, dat ook de teerste en blinkendste huichelaars nog zeer grote liefhebbers van zichzelf zijn, en dat zij de kunst om de schuld te verbloemen van hun Paradijsvader meesterlijk geleerd hebben. Om kort te gaan, het *eigen ik* is het rechte leven van de geveinsden, dat zij nooit, voor dat er eens een dag van Gods heerkraft in hun zielen komt, zullen afleggen. Dit is hun troetelkind, hetwelk zij kunstig genoeg in de fijnste luieren van de Evangelische waarheden weten te bakeren, zo, dat men het licht voor een echt kind zou houden. Tast hun dan slechts met goede voorzichtigheid terdege aan dien hartader, dat zij u niet ontglippen kunnen, hoe zeer zij ook praten, en flemen en spartelen mogen, en arbeidt maar alleen, om dit hun lieve troetelkind voor de voeten van Christus ter dood te brengen, dan zult u zeker bevinden, dat deze geestelijke mensen een scherp gevoel hebben. En dat zij over zichzelf ongewoon teerhartig vallen, veel meer dan u ooit gedacht zou hebben. Zij zullen u dan doen zien, dat zij voor niets in de wijde wereld meer bevreesd zijn, dan voor een recht ontdekkend licht, waarbij het grondgeheim van hun gehele staat zonder verschoning te voorschijn wordt gebracht, en waar zij niet verder tegen praten kunnen. Indien u het tere gelaat van de huichelaars aandachtig gadeslaat, dan zult u hem het vuur der verbolgenheid zien glinsteren uit zijn ogen, en de vriendelijkheid van zijn gezicht zal nu gemengd zijn met zulke trekken van inwendige spijt en wraak, dat voor u genoegzame waarschuwingen zullen zijn, dat u zijn gunst en lof van nu aan geheel verloren hebt.

En indien u hem dan ooit enige van uwe geheimen mocht toevertrouwd hebben, wees verzekerd, dat gij reden zult hebben om u daarover te beklagen. Want als men deze mensen de schaapsvacht eens zodanig afgelicht heeft, dat zij die nu niet weer kunnen omhangen, en bijzonder, als dat geschiedt in tegenwoordigheid van anderen, dat het niet heeft kunnen verborgen blijven, dan moet men van hen anders niet verwachten, dat zij ons nu ook met der daad betonen zullen, dat zij wolven zijn, en dat zij hun gladde tong ook scherper kunnen wetten, dan een fijn lancet. Ach, wat is het droevig te zeggen, een Christendom bij zich te dragen, waarmee men als de vleermuizen in zijn hol moet kruipen, zo gauw als maar het licht van de dag komt aanbreken! Kan er ook iets ellendiger en deerniswaardiger zijn, dan altijd in de schaduw van de begoocheling van de satan om te wandelen, en niets meer te haten en te vliesen dan Gods waarachtig licht? En evenwel altijd te verkeren met een denkbeeldige

Christus, die gedurig zweeft in onze hersenen. Is er ook iets, buiten de almogende genadehand van de eeuwig levende en ontfermende Zone Gods, dat machtig zou kunnen zijn, om zulke doodsbeenderen, welke door de verdervende kracht van de ijdele inbeelding reeds meer dan half vergaan zijn, nog eens zalig op te wekken tot de opstanding des eeuwigen levens?

Hoe gelukkig zijn dan **de ware wedergeborenen**, die deel gekregen hebben aan de eerste opstanding van Christus in hun harten, en die door de wet der wet gestorven zijn, om nu geestelijk voor God te leven! Naar mate dat zij in het leven van de Middelaar mogen opwassen en bevestigd worden, zullen zij hun eigen leven al meer haten en afleggen, *en door de Geest de werkingen des lichaams doden*, Rom. 8:13. De huichelaar wil hen als zijn broeders en zusters vriendelijk kussen, maar zij weten al te goed, wat hun die doding van het vlees nog dagelijks moet kosten, en wat kracht van Christus' opstanding er nog steeds in hen moet uitgaan, dan dat zij door deszelfs flemend Sibboleth, zo licht zouden bekoord worden. Zij mogen ook voor een tijd omdolen bij de reeën en hinden des velds, maar dit teder volk zal het hun, met hun luchtige hielen en met de wijde sprongen, die zij over alles doen, welhaast moe genoeg maken. En als zij nu met hen niet meer overweg kunnen, dan mogen zij wel op hun hoede zijn voor hun kunstig hoornwerk. Maar het best is, dat de genade hier ook zorggedragen heeft, dat het arglistig slangenzaad aan het zaad der vrouw geen ander nadeel kan doen, dan het de verzenen slechts te vermorzelen, opdat hetzelve te meer met Christus in het leven zou heersen. *Want wij weten dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn*, Rom. 8:28.

Wij hebben ons met de stof van des Zaligmakers opstanding een weinig opgehouden, omdat dezelve, als zijnde de voorname grondslag van het Christendom, ons als tot een gepaste inleiding heeft kunnen verstrekken voor onze volgende verhandeling. Want alles wat wij nu verder van de waarheid van het Evangelie zullen voorstellen tot voltooiing van onze Bijbelse Toetssteen, met de zegen des Heeren, rust toch al geheel op dit vaste Fundament van een levende Christus, Die gestorven zijnde voor onze zonden, uit de dood weer opgewekt is om onze rechtvaardigmaking. In Zijn dood is het Oude Testament geëindigd, en heeft de Wet der schaduwen, in inzettingen bestaande, hare vervulling reeds bekomen. En in zijn opstanding is het Nieuwe Testament opgericht, en heeft de Wet des Geestes, die in Christus Jezus is, haar aanvang genomen. Het was een wonderlijk besluit van Gods oneindige wijsheid, dat, wanneer Christus' gelovigen nog in hun kinderlijke staat waren, gedurende het Oude Testament, zij dienstbaar zouden zijn onder de eerste beginselen der wereld, Gal. 4:3. En dat hun geloof en Godsdienst ten enenmale onder een aardse gedaante en onder een deksel van uitwendige schaduwen besloten zouden liggen. Daarom was het toen ook nodig, dat Gods volk een schaduwachtige Middelaar, of voorbeeldige en zienlijke hogepriester had, die voor hen in het aardse Heiligdom, met handen gemaakt, gedurig moest intreden, niet met zijn eigen, maar met vreemd bloed. En die daarom hier op de aarde ook bestendig zijn verblijf moest houden. Nu, onze Heere Jezus Christus heeft, beide met Zijn gezegende dood en met Zijn opstanding, de allerheerlijkste verandering gebracht over Zijn kerk, waar zich hemel en aarde eindeloos over moeten verwonderen, wanneer Hij het Oude Testament ging vernietigen, en dat tevens met het Voorhangsel van Zijn eigen vlees aan het kruis geheel in stukken scheurde, ten einde het Nieuwe Testament in die plaats in te voeren. Dit is *het Koninkrijk der Hemelen*, dat reeds in Johannes' tijd nabij gekomen was, Matth. 3:2. Hier ontving het geloof en de gehele Godsdienst van Gods kerk, nu als een nieuwe gedaante, en alles wat tevoren aards en vleselijk was, werd nu hemels en geestelijk. Dit Nieuwe Testament vereiste dan ook noodzakelijk een hemelse Middelaar en Hogepriester, de Heere Jezus Christus Zelf, Die hier op aarde Zijn verblijf niet kon hebben, maar Die met Zijn eigen bloed moest ingaan in het ware heiligdom des hemels, dat zonder handen gemaakt is, om daar voor de zonden van al Zijn uitverkoren gelovigen een eeuwige verzoening te doen, en hun Voorbidder te zijn bij de Vader. Ja, Die daar ook als Priester op Zijn troon moest zitten, om Zijn kerk door Zijn Woord en Geest te beheersen en te beschermen, Zach. 6:13. En zo leidt ons dit tot de hemelvaart van Christus.